

ZIRŅU pagasta bibliotēka
Skolas iela 4, Zirņu pag., Saldus nov., LV3861
t. 25708744
e-pasts: bibl.zirni@saldus.lv

Pārskats par Zirņu pagasta bibliotēkas darbu 2016.gadā.

Zirņi, 2017

Saturs

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums.....	3
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	4
4. Personāls.....	4
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	5
6. Krājums	7
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	9
8. Novadpētniecība	13
9. Projekti	14
10. Publicitāte	14
11. Sadarbības tīkla raksturojums.....	15
12. Pielikumi.....	16

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Zirņu pagasts atrodas Saldus novadā un ir viens no 15 pagastiem. Robežojas ar sava novada Jaunlutriņu, Lutriņu, Saldus, Novadnieku, Pampāļu pagastiem un Saldus pilsētu, Skrundas novada Skrundas lauku teritoriju un Kuldīgas novada Vārmes pagastu. Kopējā pagasta platība 20600 m², iedzīvotāju skaits-1629. Teritoriju šķērso Rīgas – Liepājas šoseja un dzelzceļš.

Pagasta iedzīvotājus apkalpo divas bibliotēkas – Zirņu un Butnāru. Zirņu bibliotēka atrodas pagasta centrā, bērnudārza ēkā. Apkalpošanas teritorijā darbojas Zirņu pamatskola, pamatskolā ir skolas bibliotēka, kurā pārsvarā tiek komplektēta mācību un pedagoģiskā literatūra. Doktorāts, aptieka, pagasta pārvalde, bērnudārzs, privātie uzņēmumi.

Pārskata periodā galvenais bibliotēkas darbā bija turpināt mēbeļu nomaiņu, krājuma attīrīšanu, fonda sakārtošanu, novadpētniecības materiālu sakārtošanu un papildināšanu.

Izmaiņas bibliotēkas darbībā pārskata periodā nav notikušas. Bibliotēkas akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Tabula “Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums”

	2014	2015	2016
Kopā (EUR)	12719	10968	14265
Pašvaldības finansējums	12719	10968	14265
Citi ieņēmumi:			
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>			
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>			
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>			
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>			

Tabula Nr.1

Tabula “Bibliotēkas izdevumi”

	2014	2015	2016
Izdevumi kopā (EUR)	12719	10968	14265
Darbinieku atalgojums (bruto)	5872	5055	6163
Krājuma komplektēšana	1485	1484	1671

Tabula Nr.2

Finansējumu bibliotēkas uzturēšanai nodrošina Zirņu pagasta pārvalde. Tas ir stabils, ar pozitīvu dinamiku un nodrošina bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu. Finansējums grāmatām tiek papildināts ar dāvinājumiem un dalību lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu un jauniešu žūrija”. 2016.gada budžets ir ar pieaugumu. Tā 2015.gada budžeta izpilde, bibliotēkas vadītājas ilgstošas slimības dēļ, nebija pilnā apjomā (ieekonomēti līdzekļi darbinieku darba samaksai), tad 2016.gadā realizēti salīdzinot ar 2014.gadu +1546 eiro, bet ar 2015.gadu +3297 eiro. Atalgojums sastāda 48%, preces un pakalpojumi 39%, 9% krājuma komplektēšanai un 4% periodiskajiem izdevumiem. (Skat. diagrammu Nr.1).

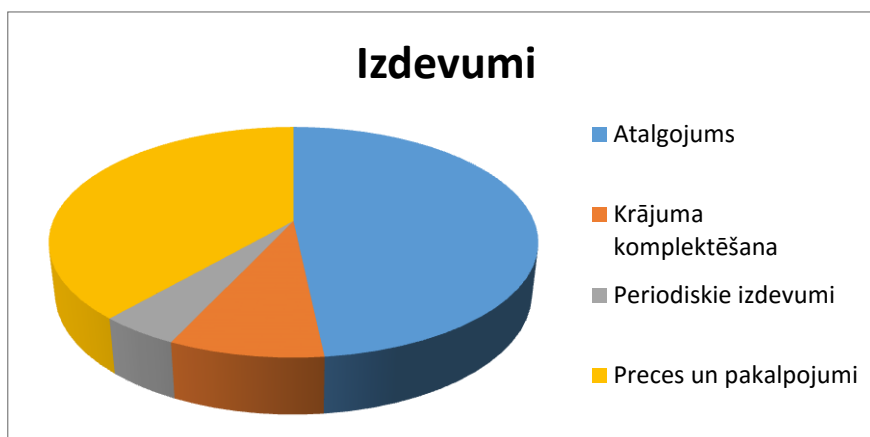

Diagramma Nr.1

Līdzekļi krājuma komplektēšanai uz vienu iedzīvotāju ir 2.05 eiro, (ņemts iedzīvotāju skaits bibliotēkas apkalpojamajā teritorijā – 1671/815), bet uz vienu lietotāju 5.50 eiro (1671/304).

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Pārskata periodā veikta ēkas renovācija – nomainīts jumta segums, siltinātas sienas un ēkas pamati, atjaunota terase pie bibliotēkas ieejas durvīm, nomainītas ārdurvis un evakuācijas durvis. Visā teritorijā atjaunoti un bruģēti celiņi. Iekšējie remontdarbi pārskata periodā nav veikti. 2017.gadā turpināsies teritorijas labiekārtošanas darbi.

Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums):

Bibliotēkā pamazām tiek nomainītas fiziski novecojušās un neatbilstošās mēbeles uz jaunām. Tās izgatavoja SIA “Saules koka amatnieks”. 2016.gadā nomainīti 2. telpā galdi 5 datoriem, 2 pie sienas karināmi plaukti un 2 grāmatu plaukti par EUR 1180, kā arī nomainīti 5 datorkrēsli.

Lielākā daļa (6) no lietotāju datoriem ir 2007.-2008.gada. Tie fiziski novecojuši un lēni savā darbībā. 2 datori ir 2015.gada un darbinieka dators – 2012. Datortehnikas aprīkojuma atjaunošanai budžetā līdzekļi nav iekļauti. Lai kvalitatīvi organizētu skolēniem bibliotēkmācību stundas ar apmācību par datu bāžu lietošanu, bibliotēku kopkatalogu u.c. elektroniskajā vidē veicamajām darbībām, ir vajadzīga jaunāka, jaudīgāka un mūsdienīgāka tehnika.

Tabula “Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums”

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Vērtējums (teicams/labs/apmierinošs/neapmierinošs)	Piezīmes
Datori	1	8	apmierinošs	
Plānie klienti				
Multifunkcionālās iekārtas	1		teicams	
Printeri	1		apmierinošs	
Kopēšanas iekārtas				
Skeneri	1		labs	
Citas iekārtas	3		labs	A3 laminētājs, mob. telefons, deju grīda/spēle/

Tabula Nr.3

2017.gadā paredzēts turpināt funkcionālu, atbilstošu lietotāju grupām, vizuāli piesaistošu plauktu nomaiņu. Tas īpaši būtiski ir bērnu un jauniešu auditorijai. Šis process ir plānots un apskatāms dokumentā “Zirņu pagasta bibliotēkas darbības vidējā termiņa attīstības plāns 2015.-2018.”.

4. Personāls

Bibliotēkā strādā uz pilnu slodzi viena darbiniece ar vidējo profesionālo izglītību bibliotekāra specialitātē. Bibliotēkas vadītāja piedalījies 11 Saldus pilsētas bibliotēkas organizētajos semināros un pieredzes braucienos un 3 citu organizētajos semināros, konferencēs un profesionālās pilnveides pasākumos.

No 9.-12.martam zināšanas tika papildinātas Latvijas un Šveices sadarbības programmā jaunatnes darbiniekiem par komandas darbu. 19. un 20.aprīlī dalība LBB aktivitātēs

bibliotēku nedēļas laikā – Latvijas bibliotēku festivālā. Tā ietvaros: Latvijas bibliotekāru 18.konference “Attiecības. Sadarbība. Kopiena”, vakara pasākums “Bibliotēku gada balva 2016” un “Bibliotēku ideju tirgus” (skat. pielikumu. Nr.1). Iegūti apliecinājumi par dalību Kurzemes reģiona bibliotekāru vasaras nometnē “Dzīvesziņa jaunajai paaudzei” Talsos 12., 13.jūlijā; par “Valsts ieņēmumu dienesta e-vidē un e-pakalpojumu klāsts” apguvi; par piedalīšanos profesionālās pilnveides praktiskajā seminārā “Radošums un tā izpausmes darbā ar bērniem un pieaugušajiem bibliotēkā”; Saldus pilsētas bibliotēkas izsniegtie apliecinājumi par pieredzes apmaiņas braucienu uz Sēlijas novadu bibliotēkām (skat. pielikumu. Nr.2) un “Ievads autortiesībās” apguvi. Apmeklēti 11 Saldus pilsētas bibliotēkas metodiskā centra organizētie semināri.

Zirņu pagasta bibliotēka no 2016.gada budžeta pārskata periodā personāla attīstībai izlietojusi EUR 103, no tiem mācību apmaksu EUR 16, komandējumiem un dienesta braucieniem EUR 57, dienas nauda EUR 30. Iespēju robežās tiek izmantota iespēja piedalīties neformālajā izglītībā.

Bibliotēkas vadītājam amata aprakstā iekļauti arī apkopējas pienākumi. 2015.gadā akreditācijas komisija ieteica izveidot atsevišķu apkopējas štata vietu, diemžēl šis ieteikums netika atrisināts.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji”

	2014	2015	2016	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	285	314	304	+10%; -3%
<i>t. sk. bērni</i>	125	138	135	+10%; -2%
Fiziskais apmeklējums	5252	5009	4765	-5%; -5%
<i>t. sk. bērni</i>	3647	3308	2977	-9%; -10%
Virtuālais apmeklējums		3233	7 928	+145%
Sociālo tīklu apmeklējums (skatījumi)		865	636	-26%
Izsniegums kopā	11327	13944	14226	+23%; +2%
<i>t. sk. grāmatas</i>	6113	7575	9449	+24%; +25%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	2300	3497	4730	+52%; +35%
<i>t. sk. bērniem</i>	3848	4144	4019	+8%; -3%
Lietotāji % no iedz. skaita apkalpes zonā	34,5	38,5	37,3	+12%; -3%
Iedzīvotāju skaits	825	815	815	-1%; 0%

Tabula Nr.4

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

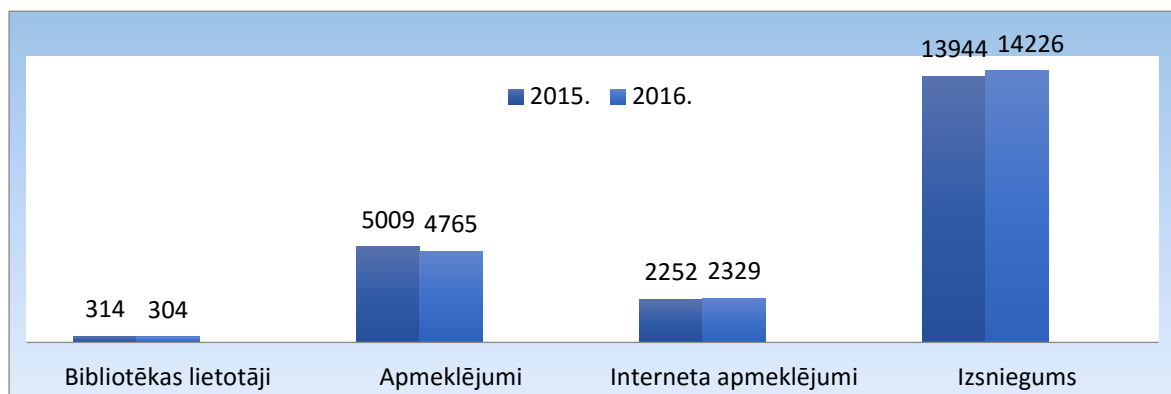

Diagramma Nr.2

Attīstot bibliotēkas pakalpojumus, galvenokārt tiek domāts, lai lietotājs būtu apmierināts, neatkarīgi no dzimuma, vecuma un sociālās piederības. 2016.gadā bibliotēku izmantoja 304 lietotāji. Tas ir par 10 mazāk, nekā iepriekšējā gadā. Viens no turpmāko gadu izaicinājumiem - noturēt esošo līmeni un esošos klientus, piesaistīt jaunus. Statistika uzrāda, ka bibliotēkas apkalpojamajā teritorijā dzīvo 815 iedzīvotāji, bet reāli iedzīvotāju skaits ir mazāks, jo aizbraucēji ne vienmēr izdeklarējas no uzrādītās dzīvesvietas. Bibliotēkas pakalpojumus izmanto 37,3% no iedzīvotājiem. 135 (44,4%) no lietotāju skaita ir bērni un jaunieši līdz 18 gadiem. Tā kā pagastā darba iespēju ir maz, liela daļa iedzīvotāju strādā apkārtējās pilsētās – Saldū, Skrundā un izmanto pilsētu bibliotēkas, kur piedāvājums ir lielāks. Lai gan jūtama tendence lietotājiem iegriezties biežāk vietējā bibliotēkā, jo pilsētās grāmatas ir pieprasītākas, uz tām dažkārt ir gara rinda. Vajadzības gadījumā, grāmatas tiek arī piegādātas lasītājam no citām bibliotēkām uz vietējo bibliotēku, pat uz darba vietu vai mājām. Liela daļa – 88 bibliotēkas apmeklētāji ir darbam nepiesaistītie – bezdarbnieki, mājsaimnieces, pensionāri.

2016.gadu salīdzinot ar iepriekšējo, redzams, ka fiziskā apmeklējuma rādītājs mazinājies (-5%). Tas izskaidrojams ar ēkas renovācijas ilgstošo periodu (no aprīļa līdz novembrim), kad bibliotēkas pieejamība bija ierobežota, ierastās ieejas durvis visu šo periodu bija slēgtas (pie ieejas durvīm esošā terase bija nepārejama). Apmeklētājiem bija atvērtas kādas no daudzajām bērnu durvīm (dienas laikā, atkarībā no renovācijas darbiem, tās varēja mainīties). Lai arī tika izvietotas norādes, cilvēki maldījās un ar grūtībām atrada ieeju bibliotēkā. Daudzi izmantoja telefonu saziņai, lai bibliotēkare izietu sagaidīt. Ceļš bija necaurstaigājams, dubļains, tehnikas izbraukāts (**skat. pielikumu. Nr.3**). Salīdzinot ar 2015.gadu, par 145% pieaudzis bibliotēkas virtuālais apmeklējums, bet par 26% samazinājies sociālo tīklu apmeklējums.

Par spīti apmeklējuma kritumam, tika meklēts veids, lai cilvēki tiktu pie lasāmvielas. 1) piegāde mājās vai darbavietā; 2) izsniegts lielāks eksemplāru skaits; 3) piesaistot piegādē kaimiņus, atsaucīgus cilvēkus un bibliotēkas “labo gariņu”, bijušo bibliotekāri Benitu. Rezultātā izsniegums par mazliet audzis (+2%). Viens no atzītākajiem bibliotēkas pakalpojumiem joprojām ir bezmaksas piekļuve internetam. Bibliotēkas pastāvīgie apmeklētāji nereti ierodas vairākas reizes dienā. Interneta apmeklējuma rādītājs mazliet audzis (+3%) sakarā ar to, ka aktīvi tā lietotāji pusdienu pārtraukumā bija ēkas renovācijas strādnieki. Vidēji gadā bibliotēku katrs lietotājs apmeklējis 16 reizes, dienā vidēji 23 lietotāji un izmantojuši 47 iespieddarbus.

Lai arī bibliotēka atrodas 1.stāvā, cilvēkiem ar kustību traucējumiem tā pieejama daļēji. Lai šiem cilvēkiem būtu iespēja lasīt, literatūras piegādē tiek lūgti iesaistīties šo cilvēku radnieki, kas izmanto Zirņu bibliotēkas pakalpojumus, sociālie darbinieki un tuvākie kaimiņi. Cilvēku ar īpašām vajadzībām daudzums ir mainīgs, jo daži uz bibliotēku netiek īslaicīgu periodu – slimības vai slidenu ceļu dēļ ziemas periodā. Saziņai ar bibliotēkas lietotājiem, tiek izmantots bibliotēkas e-pasts, draugiem.lv profils un telefons.

Saturiski lasītāji vairāk izvēlās izklaidi – pārsvarā tie ir romāni, kas palīdz īsināt laiku un spēj aizraut: mīlestības tematika, kriminālromāni, detektīvliteratūra. Mazākumā ir tie lasītāji, kuri izvēlās ko sarežģītāku, intelektuālāku. Paši lasītāji to izskaidro ar to, ka jūtas noguruši no reālās dzīves smaguma un grib grāmatu, kuru lasot, var aizmirsties, daudz nedomājot. Jauniešiem pieprasītas grāmatas ir tā saucamā *modes literatūra* (piem., šobrīd A.Toda “After”). Vecāka gadagājuma cilvēkiem patīk dažādi padomu izdevumi, tādi, kas papildinātu viņu profesionālās iemaņas.

Lai veicinātu krājuma izmantošanu, 2016.gadā izliktas 46 literatūras izstādes. To veidošanas tematika atkarīga no sabiedriski politiskajām un kultūras dzīves aktualitātēm sabiedrībā pārskata gadā. Pieaugušo auditorijai apmeklētākie un interesantākie pasākumi (**skat. pielikumu Nr.4**):

- izmantojot norakstīto periodiku, realizēta radošā darbnīca: vēlmju, sapņu un veiksmju kolāžu veidošana - veids, kā ieraudzīt savus sapņus un likt tiem īstenoties!
- Muzikāli literārais pasākums “Ar sniega pārslām matos...”. Uzstājās Tukuma mākslinieces: dzejniece Sarma Upesleja un mūziķe Anita Stikāne.

- Ziemeļvalstu literatūras lasīšanas stunda “Nākotne Ziemeļvalstīs”.
- Radošā nodarbība “Sietspiedes darbnīca”. Apdrukājām ar latvju spēka zīmēm iepirkumu maisiņus un T kreklus.

Uzziņu, informācijas un izglītojošais darbs

Pieejamo uzziņu literatūras krājumu pārskata gadā apmeklētāji biežāk izmantoja projektu un pētniecisko darbu rakstīšanai. Sniegta 124 uzziņa. Salīdzinot ar 2015.gadu uzziņu skaits ir audzis par 43 uzziņām. Joprojām aktuāla ir datorapmācība vecākiem cilvēkiem. Pārskata gadā to ilgstošāk izmantoja 3 cilvēki. Daži atnāk tikai pēc padoma par konkrētu darbību. Daudziem pensionāriem bērni dzīvo ārzemēs un aktuāla ir sazināšanās. Līdz ar to ir interese par Skype lietošanu. Arvien vairāk pakalpojumu, darījumu un rēķinu, kurus var izpildīt tikai elektroniskā veidā. Cilvēkiem svarīgi ir mācēt veikt pārskaitījumus internetbankās un izdrukāt konta pārskatu, nomainīt internetbanku paroles. Pamatā svarīgi ir mācēt lietot internetu, atvērt e-pastu, nosūtīt vēstules ar pielikumiem. Skolēniem un studentiem - meklēt informāciju elektroniskajos katalogos, datu bāzēs.

Pagastos bibliotēka ir uzziņu un informācijas centrs. Ja cilvēkiem vajadzīga kāda palīdzība vai informācija, pirmais kurp doties, ir bibliotēka. Mēs palīdzam izdrukāt iesnieguma veidlapas, tās aizpildīt, ieskenēt un nosūtīt klientu apkalpošanas centriem, nopirkt un izdrukāt aviobiļetes un prāmja biļetes, izmantot VID elektroniskās deklarēšanas sistēmu EDS, palīdzam nosūtīt elektrības rādījumus, sniedzam padomus par telefonu izmantošanu, utt. Esam gatavi palīdzēt un meklēt risināšanas iespējas. Bibliotēkām jāzina citu iestāžu pakalpojuma sniedzēju prasības, lai varētu apmeklētājiem pēc iespējas ātrāk un precīzāk palīdzēt. Tas prasa atbildību, pacietību, sapratni, jo bieži cilvēks neprot izskaidrot, kas tieši ir nepieciešams un nav vajadzīgo dokumentu līdzī, kā arī paši neprot strādāt ar datoru.

Tabula “SBA rādītāji”

SBA	2014	2015	2016
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	128	180	245
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	12	15	24

Tabula Nr.4

Zirņu bibliotēka visaktīvāk starpbibliotēku pakalpojumos sadarbojas ar Saldus pilsētas bibliotēku, jo tur ir ne tikai plašākais grāmatu klāsts, bet arī vizīddevīgākā satiksme. Saldus grāmatu krājums tiek izmantots kā lasītāju pieprasīto grāmatu saņemšanas vieta. Savukārt Kursīšu un Butnāru bibliotēku fondi piedāvā iespēju lasītājiem saņemt lasīšanā to literatūru, kura nav vietējās bibliotēkas krājumā. Pēdējo trīs gadu pārskata periodā ir divkārtšojies ne tikai no citām bibliotēkām saņemto grāmatu skaits, bet arī nosūtīto dokumentu skaits. Pateicoties finanšu papildinājumam grāmatu iegādei, ir ko piedāvāt arī citām bibliotēkām.

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti tiek veikti mutiski, iegūtie dati analizēti. Redzamā vietā novietota atsauksmju un ierosinājumu grāmata.

Viena no ilgstošām problēmām bibliotēkas pakalpojumu pieejamības jomā ir norāžu uz bibliotēku neesamība pagasta teritorijā, jo ceļš nezinātajam ir diezgan sarežģīts.

6. Krājums

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Pārskata periodā komplektējot krājumu, tika ņemta vērā 2015.gadā izstrādātā Krājuma komplektēšanas politika un organizācija. Prioritātes tiek pārskatītas reizi 3 gados. Tā orientēta uz krājuma attīstību, par prioritāti uzskatot krājuma kvalitāti, nevis kvantitāti, ņemot vērā lietotāju intereses, nacionālo sastāvu, vajadzības un pieprasījumu - latviešu valodā un vienā eksemplārā. 2016.gadā prioritātes bija latviešu oriģinālliteratūrai (latviešu rakstnieku un dzejnieku jaunākie izdevumiem), uzziņu literatūrai vidējā skolas vecuma posmam, literatūrai

pirmskolas vecuma bērniem un nozaru literatūrā iegādājoties tikai grāmatas, kas paredzētas plašam lasītāju lokam, bet specifiskās pieprasot no Saldus pilsētas bibliotēkas fondiem. Par pašvaldības naudu grāmatas iegādātas pārsvarā IK „Virja AK”, jo tur ir konkurētspējīgas grāmatu cenas, grāmatas ir ērti pasūtīt mājas lapā un tās atved uz bibliotēku.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

2016.gadā jaunieguvumu kopējā vērtība EUR 2036. Pašvaldības piešķirtie līdzekļi EUR 1671 (EUR 1102 grāmatām, EUR 569 periodiskajiem izdevumiem), dāvinājumi un nodoti bezatlīdzības lietošanā EUR 365 vērtībā.

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2014	2015	2016
Finansējums krājuma komplektēšanai	1485	1484	1671
<i>t. sk. pašvaldības finansējums</i>	1485	1484	1671
grāmatām	916	915	1102
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	258	234	211
periodiskajiem izdevumiem	569	569	569
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā (pašvaldības finansējums)	1.8	1.8	2.1

Tabula Nr.5

Rekatalogizācija pabeigta un pārskata periodā bibliotēkas krājuma pārbaude nav veikta.

Krājuma rādītāji

Pārskata periodā fonds papildināts ar 605 vienībām (t.sk.dāvinājumi), no tām 195 grāmatas, 6 audiovizuālie dokumenti, 2 – attēlizdevumi, 399 - periodiskie izdevumi, 3 – pārējie dokumenti.

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2014	2015	2016
Jaunieguvumi	454	497	605
Grāmatas	168	153	197
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	33	19	32
<i>t. sk. bērniem</i>	54	52	58
Izslēgtie dokumenti	195	268	658
Krājuma kopskaits	6986	7215	7162
Grāmatu krājuma apgrozība	1,62	1,93	2,0
Periodisko izdevumu apgrozība	8,0	11,1	11,0

Tabula Nr.6

Pēc izdevumu veidiem no kopējā krājuma 7162 vienībām grāmatas ir 6076 vienības, kas ir 84,8%. Grāmatu krājuma apgrozība ir 2,0. Seriālizdevumi no kopējā krājuma sastāda 14,4% un to apgrozība ir 11,0.

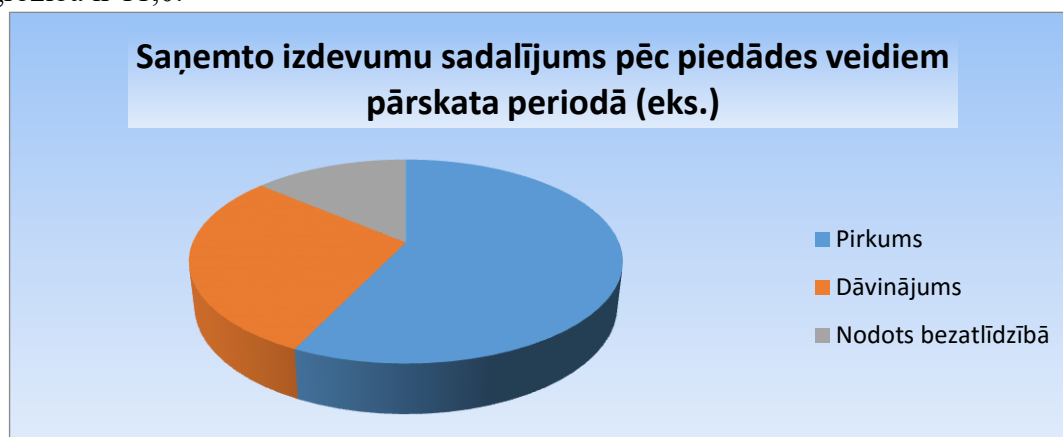

Diagramma Nr.3

Pārskata periodā pirkums sastāda 57% no kopējā izdevumu skaita. 43% kopsummā ir dāvinājumi un nodotie bezatlīdzībā. Tātad, par pašvaldības budžetā dotajiem līdzekļiem iegādātas tikai mazliet pāri pusei no kopējā iespeiddarbu skaita (Skat. diagrammu Nr.3).

Datubāzes

Bibliotēkas lietotājiem bija bezmaksas pieeja datubāzēm Letonika /www.letonika.lv un Lursoft Laikrakstu bibliotēka http://www.lursoft.lv/laikrakstu_biblioteka.html

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums”

Dabubāze	2014	2015	2016
Letonika	176	22	231
News	3	24	45

*KISC dati

Tabula Nr.7

Krājuma un datubāžu popularizēšana notiek individuāli un bibliotēkmācību stundās. 2016.gadā tās bija 23 stundas. Bibliotēkas lietotāji pārbaudīja savas zināšanas par monētu mākslu erudīcijas spēlē "Izzini Latvijas monētās iekaltās kultūrzīmes" interneta datubāzē letonika.lv. Latvijas Bankā tika sveiktas pārstāves no piecpadsmit Latvijas bibliotēkām, kuru lietotāji bija visaktīvākie virtuālajā erudīcijas spēlē. Aicināta pasākumā piedalīties bija arī Zirņu pagasta bibliotēkas vadītāja.

Darbs ar parādniekiem

Problēma, kas ietekmē sniegtā pakalpojuma kvalitāti, ir klienti, kuri neievēro grāmatu nodošanas termiņus. Darbs ar parādniekiem tiek veikts regulāri – nosūtīt atgādinājuma vēstules par grāmatas termiņa beigšanos (“ALISE” nosūta automātiski), nosūtīt atgādinājuma vēstules *draugiem.lv*, *facebook.com*, atgādinot telefoniski vai cilvēku satiekot. Pagastā cilvēki viens otru pazīst un tas darbu ar parādniekiem atvieglo.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji Jūsu bibliotēku sistēmā

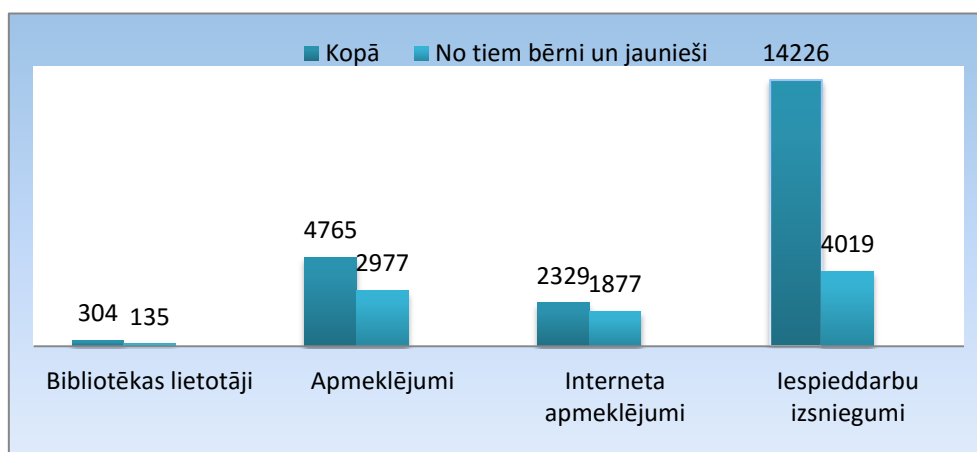

Diagramma Nr.4

Bibliotēkā reģistrēti 135 bērni un jaunieši līdz 18.g.v., t.i., 44% no kopējā lietotāju skaita. Salīdzinot ar iepriekšējo, 2015.gadu, par 3 (-2%) bērniem mazāk. Zirņu pagasta bibliotēkas apkalpojamajā teritorijā atrodas Zirņu pamatskola, kur mācās 93 (-2 salīdzinot ar iepriekšējo gadu) skolēni un pirmsskolas izglītības grupas (atsevišķa ēkā, kurā piešķirtas telpas arī pagasta bibliotēkai), kuras apmeklē 33 bērni. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu -8 bērni. Iekavējās bērnu darba renovācijas darbi un daži vecāki saviem mazuļiem sameklēja citus

bērnodārzus. Bibliotēkas lietotāji ir 80 skolēni no Zirņu pamatskolas (86% no kopējā skolēnu skaita) un 6 (18%) pirmsskolas vecuma bērni no pamatskolas sagatavošanas grupām.

Kopējais bērnu un jauniešu sadalījums procentos (skat., diagrammu Nr.5):

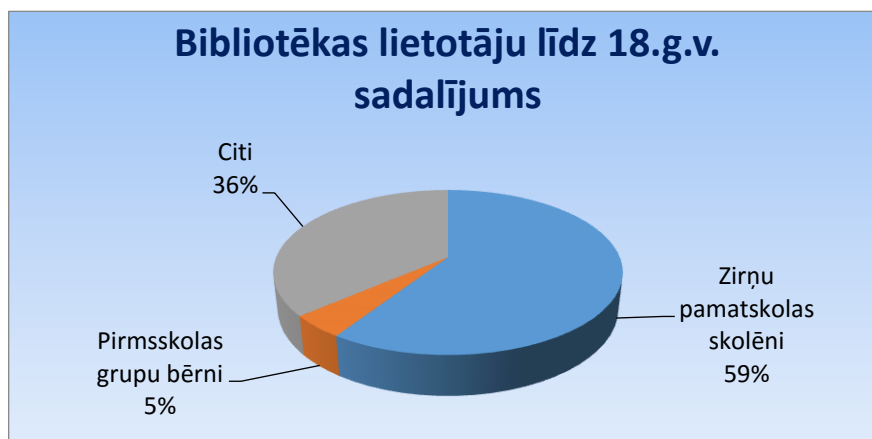

Diagramma Nr.5

Pirmsskolas un sākumskolas pedagogi regulāri bibliotēkas grāmatas izmanto darbā, skaļās lasīšanas nodarbībās un gaidot *miega peli* pirms diendusas. Grāmatas tiek izsniegtas pedagogiem.

Daļa no šī vecumposma bibliotēkas lietotājiem mācās citās (Saldus, Skrundas) skolās, bet dzīvo Zirņu pagastā. Skolēnu brīvlaikos bibliotēku apmeklē bērni, kuri dodas atpūsties pie vecvecākiem.

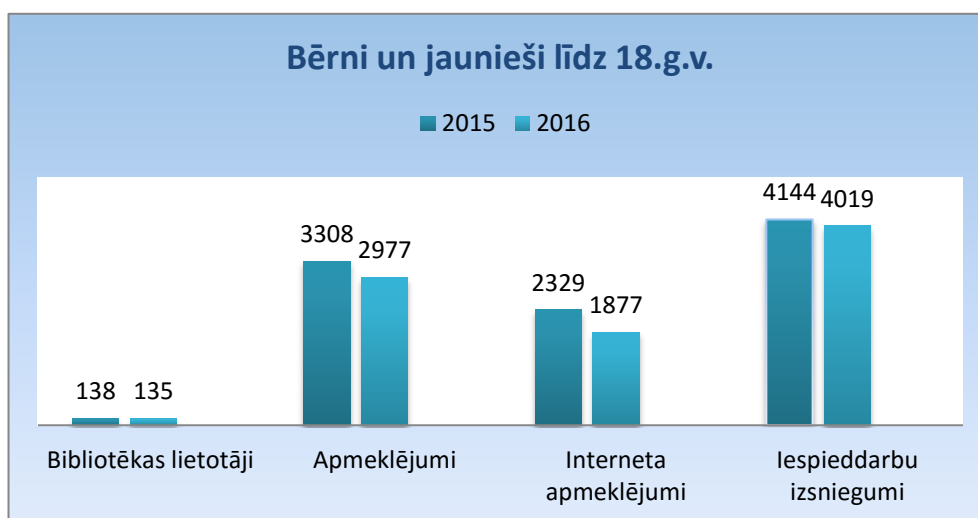

Diagramma Nr.6

Zirņu pamatskolā ir skolas bibliotēka, bet tā komplektē pārsvarā mācību un metodisko literatūru, pieejama mācību laikā. Bibliotēkas sadarbības saskaņojot darba laikus tā, lai bērniem kāda no tām būtu pieejama.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu

Zirņu pagasta bibliotēkā bērnu literatūras krājums galvenokārt tiek veidots un papildināts no piešķirtajiem budžeta līdzekļiem, par prioritāti ņemot latviešu bērnu oriģinālliteratūru, tulkoto literatūru, uzziņu literatūru bērniem un jauniešiem.

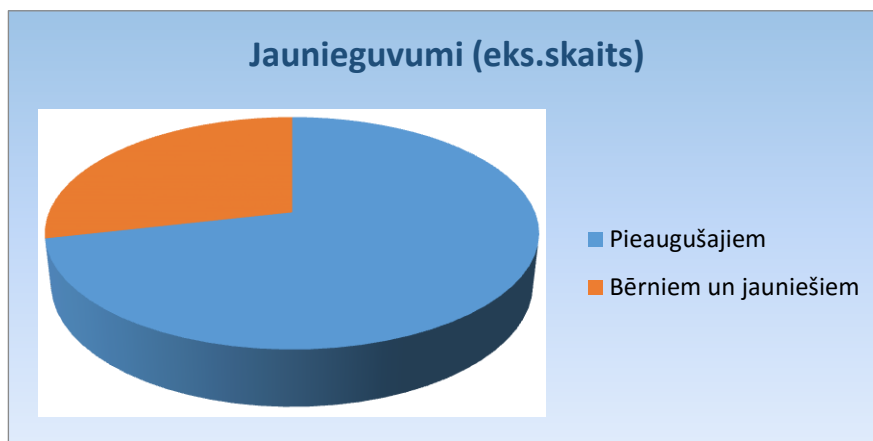

Diagramma Nr.7

Mazajiem lasītājiem svarīgas ir bilžu un spēļu grāmatas. Tiek aptaujātas arī pirmsskolas iestādes pedagoges un pamatskolas literatūras skolotājas, tādejādi sekoju arī ieteicamās literatūras sarakstiem. Tiek sekots, lai bērnu grāmatas būtu aptuveni 30% no kopējā iespieddarbu jaunieguvumu skaita.

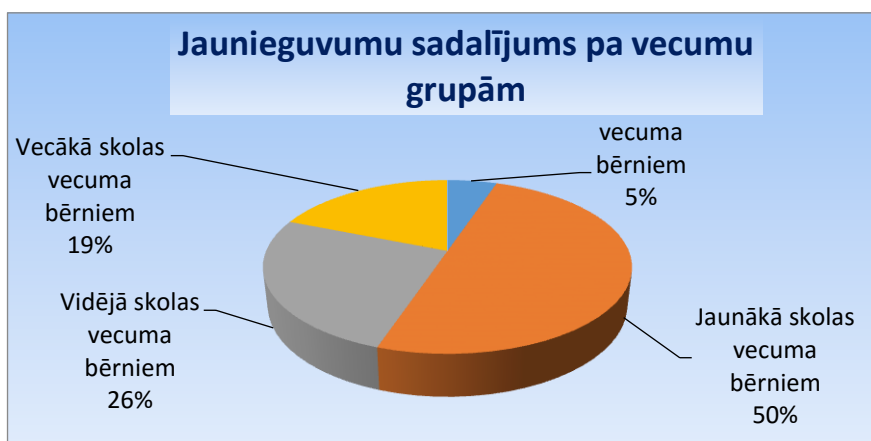

Diagramma Nr.8

Aktīvākie grāmatu lasītāji ir jaunākā skolas vecuma bērni, līdz ar to vislielākais jaunieguvumu skaits ir tieši viņiem. Jāteic, ka bērni ir ļoti dažādi, dažādām lasīšanas iemaņām un prasmēm, novilkt robežu starp vecumiem ir diezgan grūti.

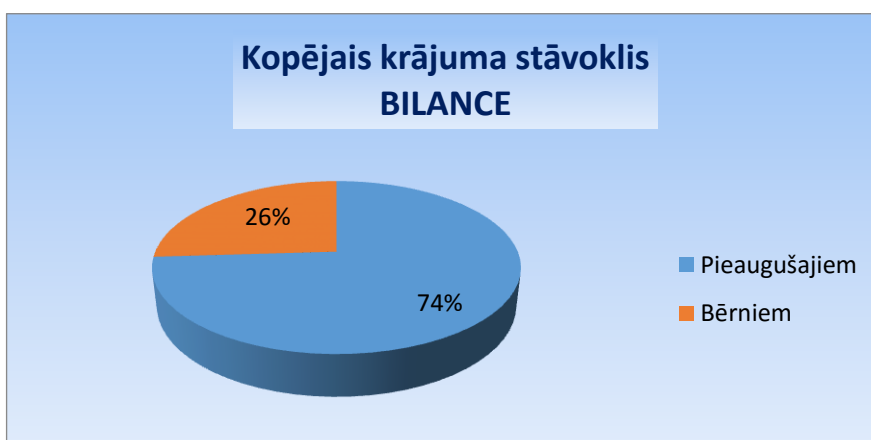

Diagramma Nr.9

Analizējot kopējo krājumu, redzams, ka krājums bērniem ir 26% (t.i., 1591 iespieddarbs) un ir vēl papildināms.

Periodikas abonēšana tiek saskaņota ar skolu un pirmsskolu. Cenšamies nedublēt izdevumus. Pagasta bibliotēkā 2016.gadā bērniem abonēti izdevumi: “Astes”, “Ilustrētā Junioriem”, “Sīrups”.

Bibliotēkas krājuma organizācijā svarīgs ir arī krājuma rekonplektēšanas darbs. Pārskata periodā no krājuma izslēgti ir 658 iespieddarbi. No tiem 339 grāmatas par EUR 186 un 339 periodikas izdevumi. Norakstīšanas iemesls – nolietotas un īslaicīgs glabāšanas termiņš.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Strauji attīstoties modernajām tehnoloģijām, gandrīz katram skolas bērnam ir viedtālrunis, kur interneta resursos ar vienu klikšķi sameklēt atbildes uz sev interesējošiem jautājumiem. Līdz ar to pēdējos gados salīdzinoši sarūk literatūras krājumā meklēto uzziņu skaits. Uzziņu informācijas darbā tika izmantots uzziņu literatūras fonds, datu bāzes www.letonika.lv; www.lursoft.lv; www.pasakas.net; www.dainuskapis.lv; www.saldus.lv u.c. Atbildes tiek meklētas arī enciklopēdijās, vārdnīcās, periodikā. Skolēni saviem darbiem pievieno izmantotās literatūras sarakstu, starp avotiem jābūt arī grāmatām, nepietiek tikai ar interneta resursiem. Lai visas šīs iemaņas – meklēšanu, datu bāzu izmantošanu, orientēšanos bibliotēkas krājumā utt. pilnveidotu, notiek bibliotēkas mācību stundas. 2016.gadā tās bija 23 (+11 salīdzinot ar 2015.gadu).

Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Gada laikā izlikta 46 literatūras izstādes (19 no tiem bērniem un jauniešiem) un notikuši 11 pasākumi (8 - bērniem un jauniešiem). Bibliotēkā tiek izlikta ne tikai mēneša jubilāru literatūras izstādes no krājumā esošajiem materiāliem, bet arī eksponētas J.Rozentāla Saldus mākslas un vēstures muzeja ceļojošās izstādes (**skat. pielikumu Nr.5**), izmantots Saldus bibliotēkas krājums. Piemēram, “Ieskaties sveces liesmiņā”, “Viena grāmata – dažādi izdevumi”, Brocēnu novada Gaiķu pagasta bibliotēkas vadītājas Mārītes Dreimanis personīgā kolekcija “Mārītes”, “Atpūta pie dabas” u.c.

Katru gadu sagatavošanas grupas bērni un 1.klases skolēni tiek iepazīstināti ar bibliotēku. Bērniem svarīgi uzzināt, kas ir bibliotēka, izprast, kādēļ nepieciešama grāmata. Apgūt uzvedības normas bibliotēkā un veidot izpratni par grāmatu izvietojumu. Lai bibliotēkas iepazīšanas procesu padarītu aktīvāku, tiek izspēlētas grīdas spēles ar dažādiem ar bibliotēku saistītiem jautājumiem (**skat. pielikumu. Nr.6**).

“Bērnu, jauniešu un vecāku” žūrijā bibliotēka iesaistās 13 gadus. Grāmatas lasīšanas un vērtēšanas procesu veiksmīgi pabeidza un anketas aizpildīja 31 bērns. Sākotnējais gribētāju skaits bija krietni lielāks, diemžēl iesāktais darbiņš netika novests līdz galam. Šogad “Bērnu žūrijas” grāmatu lasīšanā un vērtēšanā tika iesaistīti 17 5-6 gadīgie bērni. Tie lielākā daļā nav bibliotēkas reģistrētie lietotāji, jo bez vecākiem pierēģistrēties nevar. Grāmatas tika izsniegtas audzinātājiem uz grupu. Diemžēl ne visiem vecākiem ir iespēja un vēlme kopīgi apmeklēt bibliotēku, lai pierēģistrētu bērnu tajā un uzņemtos atbildību par bibliotēkas lietošanas noteikumiem. Tāpēc atbalstāms ir sadarbības modelis starp bibliotēku un pirmsskolas grupu audzinātājiem. Reģistrēto lietotāju skaits tiek zaudēts, bet bērni ir tikai ieguvēji. Ja grāmatu iepazīs agrīnā vecumā, tad to novērtēs ar vēlāk. Diemžēl vecāku iesaistīšanās programmas lasīšanas procesā ir tālu no vēlāmā. Pāris grāmatas izlasīja un interese zuda.

Interesi par bibliotēku var novērot arī Ēnu dienā, jo katru gadu bibliotekārei ir vismaz viena ēna. 2016.gadā tā bija Valerija Šanca (**skat. pielikumu. Nr.7**).

Sadarbībā ar skolu tika izveidots pasākums, kurā 1. – 8.klašu skolēni darbojās darba stacijās “Kaķis maisā”, “Aizej tur, nezin kur, atnes to, nezin ko”, “Ar kājām debesīs”, “Gudrs vēl gudrāks”, “Katram savs”, “Podu gāšana”, “Kam nav draudziņš?”, “Mobilā mēle”.

Bibliotēkā darbojās stacija “Gudrs vēl gudrāks”. Katrai klasei bija jāsaliek 3 puzzles un jāatmin redzamais attēls (vecā bibliotēkas ēka “Žīdleišos”, O.Kalpaka muzejs Airītēs, Airīšu stacija) un pēc dotajām norādēm jāatrod plauktā grāmata (vienas grāmatas vairāki izdevumi –

kolekcija no Saldus pilsētas bibliotēkas), jāatrod izdošanas gads un jāsaliek no vecākā gada uz jaunāko (**skat. pielikumu. Nr.8**).

Piedalījāmie Ziemeļvalstu literatūras lasīšanas pasākumos (**skat. pielikumu. Nr.9**).

Lai attīstītu skolēnu lasītprasmi, izpratni par izlasīto tekstu, prasmi skaidri izteikt personisko attieksmi, vērtējumu par izlasīto tekstu, stāstījumā ievērot plānveidību – ievads, galvenā daļa un nobeigums, prasmi veidot tēlainu stāstījumu utt., sadarbībā ar literatūras skolotāju tika rīkots pasākums - lasītāju seminārs, kurā 5.-9.klašu skolēni prezentēja katrs vienu izlasīto grāmatu – skatāmā formā (prezentācija) un stāstījumā. Mutvārdu uzstāšanos vērtēja komisija – 2 literatūras skolotājas, informātikas skolotāja un pagasta bibliotēkas bibliotekāre. Vērtēšana notika 5 kritērijos: saturs, stāstījuma loģiskums, pašizteiksme un vārdu krājums, prezentācija (**skat. pielikumu. Nr.10**).

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Nemainīgi un ilggadēji ir izveidojusies laba sadarbība ar Zirņu pamatskolu, īpaši atsaucīgas un aktīvas ir latviešu valodas, literatūras un mākslas skolotājas. Atsevišķā ēkā, kuras paspārnē ir Zirņu pagasta bibliotēkas telpas, ir pamatskolas pirmsskolas izglītības grupas (bērnu dārzis). Audzinātājas ar mazuliem ir biežas bibliotēkas apmeklētājas un pozitīvas uz dažādām idejām. Bez šiem sadarbības partneriem darbs ar bērniem būtu krietni sarežģītāks. Strādājot komandā, kur vairāki cilvēki ģenerē savas idejas, ir pavisam cits darbs, citas iespējas.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Līdz 2016./2017. mācību gadam, gaidot skolas autobusu, bibliotēku apmeklēja ļoti daudz skolēni, tagad skolēnu autobusu reisi sakārtoti tā, ka bērni uzreiz pēc stundām tiek aizvesti uz mājām. Bibliotēka savus lasītājus nezaudē, jo grāmatas viņi paspēj izņemt, bet datoru apmeklējums gan samazinās. Līdzsvaram aktivizējušies vietējie pagasta bērni un ienākusi jauna regulāru apmeklētāju grupa, kuriem te patīk. Viņi bibliotēkā uzturas līdz sagaida vecākus no darba. Ir pieklājīgi, ieinteresēti un atsaucīgi.

Skolas vecuma bērni ir ļoti dažādi. Viena daļa ir tie, kuri ir ļoti noslogoti, pēc stundām apmeklē dažādus pulciņus un nodarbības ne tikai Zirņu pagastā, bet arī Saldū – mūzikas, mākslas, sporta skolās. Viņiem maz laika atliek bibliotēkas apmeklējumam un grāmatu lasīšanai. Ir bērni, kuri ļoti daudz laika pavada pie viedtālruņa, planšetes vai datora. Saskarsmē ar vienaudžiem ir agresīvi, neiecietīgi, visu cenšas atrisināt ar skaļu bļaušanu, rupjiem vārdiem un dūrēm. Bieži kavē pulciņus, skolas pārstāvji regulāri zvina uz bibliotēku meklējot savus audzēkņus. Tā kā bibliotēkā telpas ir ierobežotas, traucē citiem, arī pieaugušajiem apmeklētājiem. Darba procesa traucētāji tiek izraidīti no bibliotēkas telpām. Tas atrisina konkrētā brīža situāciju, bet cēloņi jāmeklē citur... visbiežāk – ģimenē, kur nav ieaudzināta pieklājības, saskarsmes un uzvedības kultūra.

8. Novadpētniecība

Viens no pašvaldību publisko bibliotēku pamatuzdevumiem ir novadpētniecības darbs, kas sevī ietver novada teritorijas materiālu, galvenokārt, publikāciju apzināšanu, sistematizēšanu, glabāšanu, pieejamības nodrošināšanu un popularizēšanu.

Pagasta teritorijā novadpētniecības darbu veic O.Kalpaka muzejs "Airītes", Zirņu pamatskola (par skolu un skolotājiem), pagasta bibliotēka un Saldus mākslas un vēstures muzejs. Savstarpēji sadarbojamies.

Bibliotēkā ikgadēji turpinās darbs pie novadpētniecības materiālu apkopošanas. Visa informācija par pagastu un tā iedzīvotājiem tiek kopēta un turpināta kārot 14 tematiskajās mapēs ar satura rādītāju: *Cilvēki, Daba, Edgars Bergs, Guna Āboliņa, Izglītība, Janis Zegners, Kolhoza laikos, Kultūra, Māris Kalējs, Mūsējie kultūrā, Oskars Kalpaks, Sports, Z/S Ziņi, Zirņu pagasts*. 11.klases skolniece papildināja materiālus ar Zinātniski pētniecisko darbu kulturoloģijā par Zirņu pagasta kultūrvidi. Vēl novadpētniecības materiālus papildinājušas 3 mapes par 1991.gada barikāžu laiku, ko izveidojuši Zirņu pamatskolas

skolēni projektu nedēļā: “Zirņu pagasta iedzīvotāji - barikāžu laika dalībnieki”, “Zirņu pagasta barikāžu laika dalībnieku saraksts” un “Atmiņas par barikāžu laiku”. Daļēji apskatītas un fotogrāfijās dokumentētas Zirņu pagasta vēsturiskās vietas, dabas pieminekļi un zemnieku saimniecības.

Abu pagastu bibliotēku - Zirņu un Butnāru sadarbībā tapa novadpētniecības izstāde “Rozentāls manā pagastā – gleznotājs Janis Zegners”, ar kuru piedalījās Saldus pilsētas bibliotēkas izsludinātajā konkursā “Rozentāls manā pagastā” un kopvērtējumā ieguva 3. vietu. Konkurss ne tikai papildināja mapes materiālu saturu, bet arī atsvaidzināja un papildināja iemaņas novadpētniecības materiālu ievadīšanā kopkatalogā.

Bibliotēkas krājumu papildinājusi Imanta Zemberga bērnības atmiņu grāmata “Atmiņu vētrās dzimušie” (iznācis vēl viens izdevums, vienāds saturā, bet atšķirīgu nosaukumu “Pēckara bērni”). Autors stāsta: savā darbā pastāstīju ne tikai par sevi, bet par pārmaiņām mūsu sabiedrībā, kad tika laužti esošie tautas tikumi un cilvēku likteņi. "Rakstīju, kā es to redzēju un sapratu, būdams bērns. Visi stāsta personāži un notikumi ņemti no dzīves Zirņu ciemā. Daudzu māju vairs nav – arī mājiņas, kur dzīvoja mana ģimene, nav... Manuskriptā aprakstītās darbības beidzas, kad dodos mācīties uz Aizupes meža tehnikumu..."

Palīdzot kultūras darba organizatorei veidot uzskatāmo materiālu Saldus novada mājražotāju izstādei “Ražots Saldū”, kur ar informāciju par bibliotēku piedalījās arī Zirņu bibliotēka, sapratām, ka ir maz fotogrāfiju par pagasta mājražotājiem, zemniekiem, tūrisma un apskates objektiem. Radās doma izveidot komandu 4 cilvēku sastāvā – komunālās saimniecības vadītājs R.Seņkovs (šoferis), nekustamo īpašumu speciāliste V.Viļuma (labi pārzina saimniecības, pagasta teritoriju un cilvēkus), vizuālās mākslas skolotāja L.Liģeiķe (fotografēšanā īpašs redzējums) un bibliotēkas vadītāja L.Ņikitina (fotografē, apkopo, apstrādā materiālu) – un izbraukt, apzināt, iemūžināt pagastu, cilvēkus (kuri tam piekrīt) un dažādus objektus. Ir daudz redzēts, bet ir daudz palicis arī šim, 2017.gadam. **(Skat. pielikumu. Nr.11)**

9. Projekti

Bibliotēka piedalījies lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2016” un grāmatu krājumu papildināja 15 iespieddarbiem par EUR 102,97. Citi projekti pārskata periodā projekti nav izstrādāti.

Galvenais ieguvums – bērnos tiek rosināta vēlme lasīt, izlasīto analizēt, vērtēt, izteikt savas domas. Dažkārt tas rada arī sacensību garu – ja draugs izlasījis, izlasīšu arī es! Motivācija ir arī skaistās balviņas.

10. Publicitāte

Ziņas par bibliotēkas pakalpojumiem un aktualitātes pieejamas Saldus pilsētas bibliotēkas mājas lapā <http://biblioteka.saldus.lv>; www.kulturaskarte.lv; biblioteka.lv. Informācija tiek atjaunota un papildināta regulāri atbilstoši aktualitātei. Kā arī informāciju par bibliotēku var gūt vietējā presē, informācijas stendos, telefoniski, pie Saldus novada pašvaldības aģentūras “Saldus Tūrisma informācijas, kultūras un sporta centrs” pārstāvjiem, kur tās tiek publicētas mēneša pasākumu un aktivitāšu izdevumos. Virtuālais apmeklējums salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir dubultojies. Skat. tabulu Nr.5 “Bibliotēkas pamatrādītāji”. Aktīvākās bibliotēkas virtuālās apmeklētājas ir sievietes (87%).

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Neiztrūkstoša un aktīva sadarbība ar pagasta pārvaldes darbiniekiem ikdienas darbā, kārtējot finanšu, telpu uzturēšanas, saimnieciskos, transporta u.c. jautājumus. Sadarbība tiek turpināta un attīstīta ar esošajiem sadarbības partneriem – Zirņu pamatskolu, pamatskolas pirmsskolas izglītības grupām, ar biedrības “PuķuzirnisZ” un *Saldus* Tautas lietišķās mākslas studijas „*Saldus*” vadītāju, rokdarbnieci Agritu Rimkus. Kā grāmatu apmaiņā, tā konsultējoties par darba jautājumiem sadarbība ir ar Butnāru bibliotēkas vadītāju Ingu, Saldus pilsētas bibliotēkas darbiniekiem un citu bibliotēku vadītājiem. Nozīmīgs sadarbības partneris ir Jāņa Rozentāla Saldus mākslas un vēstures muzejs. Sadarbība tiek aktivizēta ar jaunatnes lietu koordinatori Zirņu pagastā Gundu Pogrebniju.

Sadarbība tiek uzturēta ar citām Latvijas bibliotēkām, to darbiniekiem – Brocēnu bibliotēku, Aknīstes novada bibliotēkām, Dobeles novada Krimūnu pagasta bibliotēku, Jēkabpils Galveno bibliotēku.

08.02.2017.

Zirņu pagasta bibliotēkas vadītāja
Līga Ņikitina

12. Pielikumi

Pielikums Nr.1

Bibliotēku Ideju tirgus, LNB, 12.03.2016

Pielikums Nr.2

Pieredzes apmaiņas brauciens uz Sēliju

Saldus un Brocēnu novadu bibliotekāri

Pielikums Nr.3

Ceļš uz bibliotēku ēkas renovācijas laikā; aprīlis – novembris, 2016

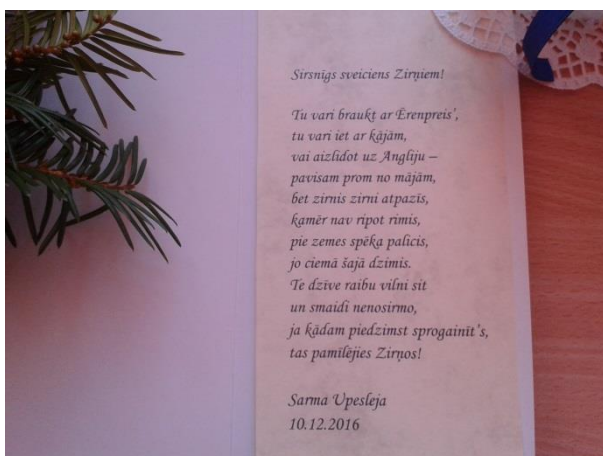
Veiksmes kolāžu veidošana

Muzikāli literārais pasākums “Ar sniega pārslām matos...”, 10.12.2016

Tukuma mākslinieces: dzejniece Sarma Upesleja un mūziķe Anita Stikāne

Sarmas Upeslejas dzejisks veltījums Zirņiem

Sietspiedes darbnīca, 25.10.2016

Nodarbību vadītājas Andra Kauliņa - Ostrovska un Agrita Rimkus.

Pielikums Nr.5

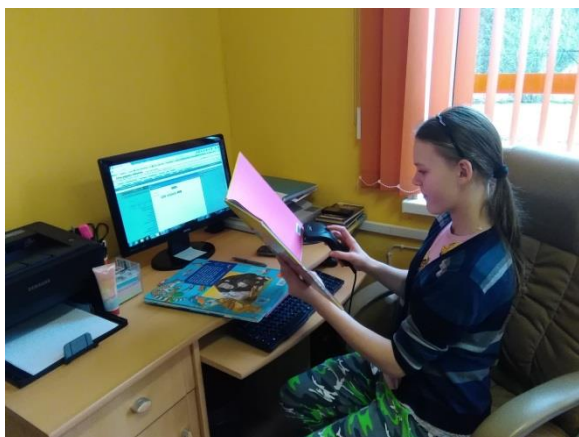
J.Rozentāla Saldus mākslas un vēstures muzeja ceļojošās izstādes

Grīdas spēles izmantošana bibliotēkmācību stundā

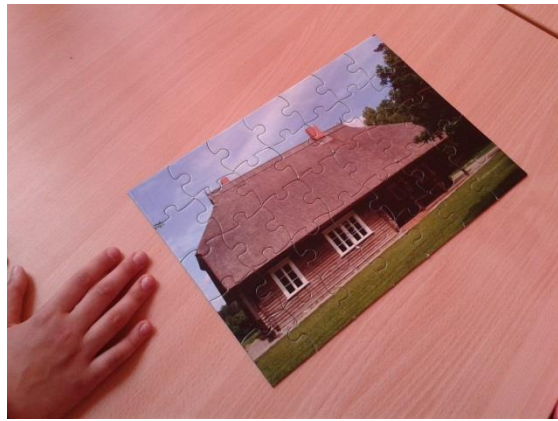
“Ēnu diena”

Bibliotekāri *ēnoja* Valerija Šanca

Darba stacija “Gudrs vēl gudrāks”

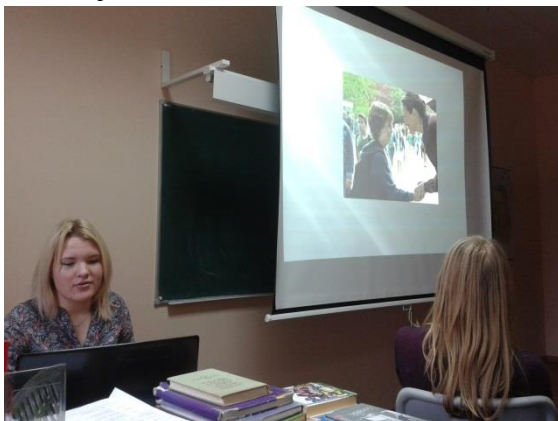
Pielikums Nr.9

Ziemeļvalstu literatūras nedēļa

Pielikums Nr.10

Lasītāju seminārs 5.-9.klasēm

Apceļo Zirņus

- Z/s “Muižzemnieki”, biteniece Agita Sormule

- Andra Alkšņa bišu saimniecība

- Z/s “Dzērves”

- **Kalēja un akmeņkaļu pakalpojumi Bukupē**

- **Karjeras Zirņu pagastā**

- **Dēvits, SIA**

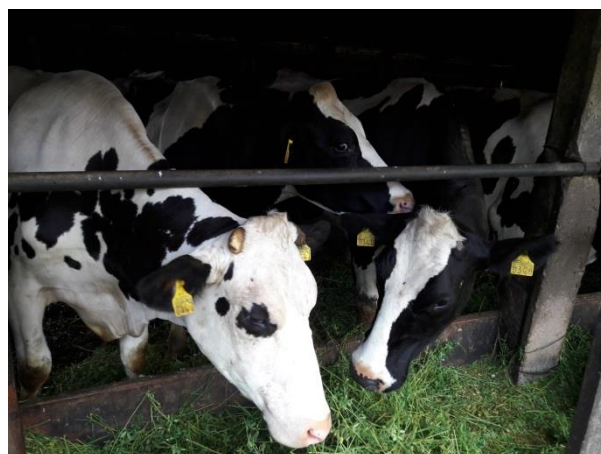
- "EKO Druva", SIA graudaugu platības

- Z/s "Maztruši"

- Z/s "Ziķi"

- Z/s “Sirsniņas”

- Z/s “Vagarīņi”

